

NIK o bezpieczeństwie w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim

2.9.2026 - | Najwyższa Izba Kontroli

Obiekty użyteczności publicznej, ze względu na ich funkcje społeczne i administracyjne oraz gromadzenie znacznej liczby osób, należą do infrastruktury szczególnie narażonej na zagrożenia, w tym pożary, awarie i celowe działania o charakterze terrorystycznym lub hybrydowym. Kontrola NIK wykazała, że tylko w 36% skontrolowanych obiektów przeprowadzano praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji na wypadek pożaru. W pozostałych obiektach takie ćwiczenia nie odbyły się między innymi dlatego, że liczba stałych użytkowników, od której ustawodawca uzależnił ten obowiązek, nie przekraczała 50 osób, nawet jeśli liczba odwiedzających to ponad 100 tys.

Najwyższa Izba Kontroli w 2025 r. skontrolowała poziom zapewnienia bezpieczeństwa w obiektach użyteczności publicznej takich jak: budynki urzędów, placówki oświaty, obiekty kultury i sportu w dwóch województwach przygranicznych, w których plany zarządzania kryzysowego wskazały na zagrożenia wynikające z sytuacji geopolitycznej. Kontrola objęła okres od 1 stycznia 2022 r. do 17 października 2025 r.

Rodzaje zagrożeń i działań zapobiegawczych

Zapewnienie w obiektach użyteczności publicznej odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa wymaga nie tylko zabezpieczeń technicznych, ale również skutecznych procedur i praktycznego przygotowania personelu do reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Zapobieganie i minimalizowanie skutków takich zagrożeń powinno opierać się na wdrożeniu kompleksowych systemów bezpieczeństwa, w tym procedur ewakuacyjnych, instalacji systemów wykrywania zagrożeń, współpracy ze służbami (policja, straż miejska, straż pożarna) oraz edukacji użytkowników. **Kluczowe jest również praktyczne sprawdzanie stosowania przyjętych rozwiązań**, m.in. poprzez ćwiczenia ewakuacji lub symulacje wystąpienia zagrożeń.

Brak szkoleń i ćwiczeń praktycznych

W blisko połowie (siedem z 16) skontrolowanych podmiotów stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przygotowania obiektów do prowadzenia akcji ratowniczej. Zapewnienie prawidłowego bezpieczeństwa szkół, urzędów czy domów kultury w czasie pokoju jest filarem lokalnego systemu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej. Obiekty te, ze względu na lokalizację, infrastrukturę i dostępność, w sytuacji zagrożenia (np. klęski żywiołowej, katastrofy, działań wojennych), mogą stać się miejscami tymczasowego zakwaterowania, zapleczem działań ratowniczych czy punktem pomocy.

Tymczasem tylko w 13 spośród 36 skontrolowanych obiektów (36%) przeprowadzano praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji na wypadek pożaru zgodnie z [rozporządzeniem w sprawie ochrony przeciwpożarowej](#). W pozostałych takie ćwiczenia nie odbyły się między innymi dlatego, iż uznano, że liczba stałych użytkowników, od której ustawodawca uzależnił ten obowiązek,

nie przekraczała 50 osób, ponieważ tyle osób było zatrudnionych w obiekcie.

Przepisy zawarte w §17 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej regulują częstotliwość obowiązkowego praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji z całego obiektu, jeśli jest on przeznaczony dla ponad 50 stałych użytkowników. Należy je przeprowadzać co najmniej raz na dwa lata m.in. w budynkach administracji publicznej, obiektach sportowych, domach kultury, kinach, teatrach, filharmoniach, muzeach lub raz do roku w szkołach, przedszkolach, internatach i domach studenckich.

Natomiast w przypadku obiektów, w których przebywa mniej niż 50 stałych użytkowników w ogóle nie ma takiego obowiązku, co – w opinii zarządzających obiektami – zwalnia ich z konieczności organizowania takich ćwiczeń. Tak było np. na krytym lodowisku w Białymstoku, gdzie **liczba zatrudnionych osób wynosiła sześć, jednak w sezonie 2024/2025 sprzedano prawie 117 tys. biletów wstępu na obiekt.**

Bezpośrednie powiązanie obowiązku ćwiczeń praktycznych z liczbą 50 stałych użytkowników obiektu stanowi - zdaniem NIK - nieakceptowalnie wysokie ryzyko, że w obiektach, w których stale zatrudnionych jest mniej niż 50 osób, ale czasowo może w nich przebywać wielokrotnie więcej osób, pracownicy ani nie nabywają, ani nie utrwalają umiejętności reagowania w sytuacji zagrożenia.

Wnioski

Samo posiadanie instrukcji i zapoznanie z nią pracowników nie wystarczy do pozyskania umiejętności zachowania się w sytuacji kryzysowej. Zdaniem NIK **każde praktyczne sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji taką umiejętność kształtuje i, co ważne, umożliwia weryfikację posiadanej wiedzy teoretycznej w praktyce.** W związku z ustaleniami kontroli, NIK zawnioskowała do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o zmianę rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, polegającą na określeniu progu obowiązku praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji, w oparciu o maksymalną pojemność obiektu, a nie liczbę jego stałych użytkowników.

Wcześniejsze kontrole dotyczące bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej:

- [Zabezpieczanie i ochrona muzeów na wypadek sytuacji kryzysowych](#)(P/25/023)
- [Bezpieczeństwo zakładów, obiektów i urządzeń o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania aglomeracji miejskich w województwie lubelskim](#) (P/24/071)
- [Bezpieczeństwo gminnych obiektów użyteczności publicznej w województwach pomorskim i zachodniopomorskim](#) (P/21/095)

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-bezpieczenstwie-w-obiektach-uzytecznosci-publicznej-w-województwach-podlaskim-i-warminsko-mazurskim.html>